

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 23g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 186¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, și din articolul 25 alin. (5) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

(competența administratorului provizoriu de a invoca excepția de tardivitate în interesul debitorului aflat în perioada de observație)

CHIȘINĂU

1 iulie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 9 februarie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 1 iulie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 186¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, în partea ce ține de omisiunea de a reglementa dreptul administratorului autorizat de a invoca, în numele debitorului, ridicarea excepției de tardivitate a cererilor introductive înaintate de creditori, și articolul 25 alin. (5) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în partea omisiunii legislatorului de a reglementa dreptul (atribuția) administratorului provizoriu de a solicita respingerea cererii introductive care conține creanțe prescrise, ridicată de dl Marcel Lungu, administrator autorizat al S.R.L. „Cameleon”, parte în dosarul nr. 2i-246/20, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Natalia Iordachi de la Judecătoria Chișinău, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 2 octombrie 2019 Serviciul Fiscal de Stat a înaintat o cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvență împotriva S.R.L. „Cameleon”.

4. Prin Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 15 octombrie 2019 a fost admisă cererea introductivă, s-a dispus instituirea perioadei de observație asupra S.R.L. „Cameleon”, numirea administratorului provizoriu și aplicarea altor măsuri de asigurare.

5. Prin Hotărârea Judecătorei Chișinău, sediu central, din 3 februarie 2020, cererea introductivă depusă de Serviciul Fiscal de Stat a fost respinsă ca tardivă.

6. Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 26 mai 2020, recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat a fost admis, s-a casat Hotărârea din 3 februarie 2020 și cauza s-a remis la rejudecare în instanța de fond.

7. În ședința de judecată, dl Marcel Lungu a ridicat, în interesele S.R.L. „Cameleon”, excepția de neconstituționalitate a articolului 186¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, cu referire la omisiunea de a reglementa dreptul administratorului autorizat de a ridica, în numele debitorului, excepția de tardivitate a cererilor introductive înaintate de creditori, și a articolului 25 alin. (5) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în partea omisiunii legislatorului de a reglementa dreptul (atribuția) administratorului provizoriu de a solicita respingerea cererii introductive care conține creanțe prescrise.

8. Prin Încheierea din 13 ianuarie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul central, a admis ridicarea excepției și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

10. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 186¹

Excepția de tardivitate

„(1) Cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în

fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

(2) Excepția de tardivitate și, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

(3) Dacă nu se dispune repunerea în termen și/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

(4) Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin.(3), este în drept:

- a) să respingă recursul și să mențină încheierea;
- b) să admită recursul și să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

(5) Dacă se dispune repunerea în termen și/sau excepția de tardivitate se respinge, instanța de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul și continuă examinarea cauzei.”

11. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 25

Statutul și competența administratorului provizoriu

„[Art.25 alin.(1) abrogat prin Legea nr.141 din 16.07.2020, în vigoare 14.09.2020]

(2) Creditorii care au înaintat cerere introductivă ori administratorul provizoriu pot adresa oricând instanței de insolvență o cerere pentru a i se ridica debitorului dreptul de administrare, având ca justificare pierderile continue din patrimoniul acestuia sau lipsa probabilității de realizare a unui plan rațional de activitate a întreprinderii și/sau eschivarea acestuia de la executarea atribuțiilor sale.

(3) În baza cererii și a condițiilor indicate la alin. (2), instanța de insolvență este în drept să dispună, printr-o încheiere care poate fi atacată cu recurs de către debitor, ridicarea totală sau parțială a dreptului organelor de conducere ale debitorului de a administra debitorul. Atunci când dreptul de administrare se ridică parțial, instanța de insolvență indică expres drepturile și atribuțiile ridicate, care în continuare se exercită în numele debitorului numai de către administratorul provizoriu.

(4) Instanța de insolvență examinează, în cel mult 10 zile lucrătoare, cererea prevăzută la alin. (2) într-o ședință la care sînt citați administratorul provizoriu, creditorii care au înaintat cererea introductivă și reprezentantul debitorului. Neprezentarea părților citate legal nu împiedică judecarea cererii.

(5) Principalele atribuții și drepturi ale administratorului provizoriu în cadrul prezentei legi sunt:

- a) întreprinderea de acțiuni pentru a se asigura păstrarea bunurilor debitorului și integritatea lor;

b) examinarea situației economice a debitorului și întocmirea unui raport de verificare a existenței temeiurilor de intentare a procesului de insolabilitate sau de respingere a cererii introductive;

c) supravegherea operațiunilor de gestionare a patrimoniului debitorului;

d) conducerea integrală, respectiv parțială, a activității debitorului în condițiile prezentei legi, cu respectarea precizărilor stabilite expres de instanța de insolabilitate, și în condițiile de efectuare a plăților curente din contul patrimoniului debitorului;

e) sesizarea de urgență a instanței de insolabilitate în cazul în care constată că nu există bunuri în patrimoniul debitorului ori că acestea sînt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile procesului de insolabilitate;

f) verificarea creanțelor și, după caz, formularea de contestații la ele, întocmirea tabelului preliminar al creanțelor;

g) încasarea creanțelor, urmărirea încasării creanțelor referitoare la bunurile din patrimoniul debitorului sau la sumele de bani transferate de către debitor înainte de admiterea cererii introductive spre examinare;

h) încheierea de tranzacții, stingerea datoriilor, încetarea fidejusiunii, renunțarea la garanțiile reale cu condiția confirmării de către instanța de insolabilitate;

i) primirea remunerației și recuperarea cheltuielilor, confirmate de instanța de insolabilitate, suportate de administratorul provizoriu în activitatea sa;

j) solicitarea și primirea gratuită de la participanții la proces, de la alte persoane, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, a informațiilor și explicațiilor necesare pentru exercitarea atribuțiilor sale, precum și de la debitor a informațiilor cu privire la veniturile lui și la bunurile ce îi aparțin cu titlu de proprietate, inclusiv la bunurile ce se află în proprietate comună pe cote-părți;

k) accesul în spațiile de serviciu ale debitorului și studierea documentelor care se află acolo;

l) adresarea către instanța de insolabilitate a solicitării de a dispune participarea organelor de drept la executarea atribuțiilor sale;

m) sesizarea instanței de insolabilitate în legătură cu orice problemă care cere soluționare din partea ei.

(5¹) Supravegherea exercitata de administratorul provizoriu în conformitate cu prevederile art.23 alin.(1) și ale prezentului articol, în condițiile în care nu s-a ridicat dreptul de administrare al debitorului, constă în analiza permanentă a activității debitorului și avizarea prealabilă, după verificarea oportunității, a următoarelor operațiuni:

a) plățile din conturi bancare și din casieria debitorului, care vor fi avizate fiecare în parte sau prin instrucțiuni generale cu privire la efectuarea plăților;

b) încheierea contractelor noi sau modificarea condițiilor celor încheiate;

c) renunțarea la acțiune, recunoașterea acțiunii sau încheierea tranzacției în litigiile cu participarea debitorului;

d) stingerea creanțelor altfel decât prin executare;

e) reducerea numărului sau a statelor de personal, modificarea contractului colectiv de muncă.

(6) Cuantumul de remunerare a administratorului provizoriu îl stabilește instanța de insolabilitate în mărime fixă, pentru fiecare lună de activitate efectiv lucrată și confirmată documentar, care nu poate fi mai mică de coeficientul minim de multiplicare recomandat pentru stabilirea salariilor de funcție ale conducătorilor încadrați în unitățile ce nu aplică sistemul de salarizare bazat pe rețeaua tarifară unică de salarizare, înmulțit la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real la unitățile cu autonomie financiară.

(7) Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale, administratorul provizoriu poate angaja specialiști. Numirea și nivelul remunerației lor se supun aprobării instanței de insolabilitate, cu excepția cazurilor în care se stabilește că remunerația se va face din contul administratorului provizoriu sau al creditorului care a depus cerere introductivă.

(8) Atribuțiile administratorului provizoriu încetează în momentul desemnării administratorului insolabilității/lichidatorului de către instanța de insolabilitate sau al respingerii cererii introductive în lipsa temeiului de insolabilitate.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. Autorul sesizării susține că prevederile contestate nu precizează cercul de persoane care pot invoca ridicarea excepției de tardivitate. Autorul susține existența unei omisiuni de reglementare a dreptului administratorului provizoriu de a invoca excepția de tardivitate, în interesul debitorului, în cadrul perioadei provizorii (de observație), care vine în contradicție cu principiile constituționale, limitând drepturile și libertățile persoanei. Autorul menționează că una din atribuțiile administratorului provizoriu este cea de a examina situația economică a debitorului și de a întocmi un raport de verificare a existenței temeiurilor de intentare a procesului de insolabilitate sau de respingere a cererii introductive. Concluziile administratorului provizoriu menționate în raport, prin care se respinge cererea introductivă, ar putea fi bazate pe mai multe motive, inclusiv pe prescrierea creanțelor creditorului care a depus cererea introductivă. Prin urmare, ridicarea excepției de tardivitate de către administratorul provizoriu în privința pretențiilor pecuniare prescrise constituie un motiv în plus de respingere a cererii introductive.

13. În opinia sa, prevederile contestate contravin articolelor 4, 7, 8, 16, 20, 23 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor dispoziții din

Codul de procedură civilă și din Legea insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate ridicată de dl Marcel Lungu, în interesele S.R.L. „Cameleon”, parte în dosarul nr. 2i-246/20, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central, este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

17. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 186¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă cu referire la omisiunea de a reglementa dreptul administratorului autorizat de a ridica, în numele debitorului, excepția de tardivitate a cererilor introductive înaintate de creditori și articolul 25 alin. (5) din Legea insolvenței în partea omisiunii legislatorului de a reglementa dreptul (atribuția) administratorului provizoriu de a solicita respingerea cererii introductive care conține creanțe prescrise. Curtea admite că normele contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei. După cum rezultă din sesizare și din încheierea instanței, pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul central, se află demersul privind excepția de tardivitate formulat de administratorul provizoriu desemnat în cauza privind intentarea procesului de insolvență.

18. Curtea observă că normele contestate nu au mai făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

19. Curtea reține că autorul sesizării a afirmat incidența articolelor 4 [*drepturile și libertățile omului*], 7 [*Constituția, Legea Supremă*], 8 [*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*], 16 [*egalitatea*], 20 [*accesul liber la justiție*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

20. Cu referire la pretinsa încălcare a articolelor 4, 7 și 8 din Constituție, Curtea a subliniat că aceste norme comportă un caracter general și reprezintă imperative care stau la baza tuturor legilor Republicii Moldova. Ele nu pot constitui repere separate și aceste norme nu pot fi invocate de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (a se vedea DCC nr. 158 din 22 decembrie 2020, § 23; DCC nr. 162 din 29 decembrie 2020, § 24).

21. Cu privire la incidența articolelor 16, 23 și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul excepției de neconstituționalitate trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile garantate de Constituție (a se vedea HCC nr. 20 din 4 iulie 2018, § 48; HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 18).

22. Cu referire la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea observă că critica adusă de către autorul sesizării se referă la o eventuală omisiune

de reglementare a dreptului administratorului provizoriu de a invoca în fața instanței excepția de tardivitate în interesele debitorului pe care îl gestionează.

23. Curtea observă că autorul sesizării nu a argumentat relevanța și pertinența articolului 20 din Constituție. Autorul sesizării face trimitere la acest articol constituțional, fără a fundamenta contrarietatea dispozițiilor legale criticate cu acesta. Astfel, Curtea nu poate identifica în mod rezonabil nicio critică de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr.105 din 24 septembrie 2020, § 16; DCC nr.133 din 19 noiembrie 2020, § 32; DCC nr.158 din 22 decembrie 2020, § 26).

24. Suplimentar, având în vedere că întregul proces de insolvabilitate decurge sub autoritatea instanței de judecată, Curtea reține că și desemnarea în funcție a administratorului provizoriu și stabilirea atribuțiilor acestuia de supraveghere sau administrare a debitorului în perioada de observație se face exclusiv prin act judecătoresc. Respectiv, Legea insolvabilității stabilește suficiente garanții întru respectarea dreptului la un proces echitabil, iar administratorul provizoriu, la rândul său, indiferent dacă are sau nu dreptul de administrare a debitorului aflat în perioada de observație, deține, *inter alia*, competența legală de a verifica și de a contesta creanțele creditorilor (articolul 25 alin. (5) lit. f)), inclusiv a celor înaintate după expirarea termenului de prescripție. Prin urmare, din interpretarea sistematică a Legii insolvabilității, Curtea reține că administratorul provizoriu este îndreptățit să invoce excepția de tardivitate în interesul debitorului pe care îl supraveghează sau îl administrează, deoarece după expirarea termenului de prescripție extinctivă debitorul poate refuza executarea obligației. În acest sens, nici administratorul provizoriu și nici debitorul aflat în perioada de observație nu apare ca o victimă a vreunei ingerințe într-un drept fundamental.

25. Pentru că nu există o ingerință într-un drept fundamental, Curtea a subliniat că nu se poate afirma incidența articolelor 16, 23 și 54 din Constituție.

26. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) litera g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 186¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, în partea ce ține de omisiunea de a reglementa dreptul administratorului autorizat de a invoca, în numele debitorului, ridicarea excepției de tardivitate a cererilor introductive înaintate de creditori, și articolul 25 alin. (5) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în partea omisiunii legislatorului de a reglementa dreptul (atribuția) administratorului provizoriu de a solicita respingerea cererii introductive care conține creanțe prescrise, ridicată de dl Marcel Lungu, administrator autorizat al S.R.L. „Cameleon”, parte în dosarul nr. 2i-246/20, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 1 iulie 2021
DCC nr. 103
Dosarul nr. 23g/2021*